

İlgili Kanun / Madde
5510 S. SSGSK/86

T.C
YARGITAY
10. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2024/5791
Karar No. 2024/6769
Tarihi: 12.06.2024

- DAVA AÇMADAN ÖNCE KURUMA BAŞVURU
- SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA AÇILAN ZORUNLU SİGORTALILIĞIN TESPİTİ DIŞINDAKİ DAVALARDA DAVA AÇMADAN ÖNCE KURUMA BAŞVURUNUN DAVA ŞARTI OLARAK DÜZENLENDİĞİ
- KURUMA BAŞVURUDA GEÇİRİLECEK SÜRELERİN ZAMANAŞIMI VEYA HAK DÜŞÜRÜCÜ SÜRELERİN HESAPLANMASINDA DİKKATE ALINAMAYACAĞI

ÖZETİ: 11.09.2014 tarihli Mükerrer Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6552 sayılı Kanun'un 64 üncü maddesi ile 5521 sayılı Kanun'un 7 nci maddesine üçüncü fıkra olarak "31.05.2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile diğer sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyumsuzluklarda, hizmet akdine tabi çalışmaları nedeniyle zorunlu sigortalılık sürelerinin tespiti talepleri hariç olmak üzere, dava açılmadan önce Sosyal Güvenlik Kurumuna müracaat edilmesi zorunludur. Diğer Kanunlarda öngörülen süreler saklı kalmak kaydıyla yapılan müracaata altmış gün içinde Kurumca cevap verilmezse talep reddedilmiş sayılır. Kuruma karşı dava açılabilmesi için taleplerin reddedilmesi veya reddedilmiş sayılması şarttır. Kuruma başvuruda geçirilecek süre zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerin hesaplanmasında dikkate alınmaz." hükmü eklenmiştir.

Dava şartları, Mahkemenin davanın esası hakkında yargılamanın devamı için gerekli olan şartlardır. Diğer bir anlatımla; dava şartları, dava açılabilmesi için değil

mahkemenin davanın esasına girebilmesi için aranan kamu düzeni ile ilgili zorunlu koşullardır. HMK'nın 115/2 nci maddesindeki kurala göre, "Mahkeme, dava şartı noksanlığını tespit ederse davanın usulden reddine karar verir. Ancak, dava şartı noksanlığının giderilmesi mümkün ise bunun tamamlanması için kesin süre verir. Bu süre içinde dava şartı noksanlığı giderilmemişse davayı dava şartı yokluğu sebebiyle usulden reddeder". Düzenleme gereğince, eksik olan bir dava şartı, belirli bir süre verilerek giderilebilecek ise hâkim tarafından eksikliğin giderilmesi için kesin süre verilmesi gerekir. Bu süre içinde dava şartı eksikliği tamamlanmaz ise dava, dava şartı yokluğu sebebiyle usul-den reddedilmelidir.

Eldeki dava 09.12.2015 tarihinde, 6552 sayılı Kanun'un yürürlük tarihinden sonra açılmıştır. Davacı, 01.11.1983 tarihinin sigorta başlangıcı olduğunun tespitini istemiştir. Mahkemece, davanın esasına girilerek, davanın kabulüne karar verilmiştir.

Yukarıda belirtilen açıklamalar ışığında, 11.09.2014 tarihinde yürürlüğe giren 6552 sayılı Kanun'un 64 üncü maddesi ile 5521 sayılı Kanun'un 7 nci maddesine 3 üncü fıkra olarak eklenen düzenleme gereği, dava açılmadan önce Sosyal Güvenlik Kurumu'na müracaatın olması ve Kurum'ca müracaata konu istemin zımnen ya da açıkça reddedilmesi gerektiği dava şartı olarak düzenlenmiş olup, eldeki davada, davacı tarafından 5521 sayılı Kanun'un 7/3 üncü maddesine uygun bir şekilde, davaya konu istem hakkında, Sosyal Güvenlik Kurumu'na müracaat ve Kurum tarafından bu müracaata konu istemin reddine ilişkin bir işlem veya eylem bulunmadığı görülmekle, mahkemece, davacı tarafa 6100 sayılı HMK.'nın 115/2 nci maddesi uyarınca, 6552 sayılı Kanun'un 64 üncü maddesi ile 5521 sayılı Kanun'un 7 nci maddesine üçüncü fıkra olarak eklenen düzenleme doğrultusunda, davaya konu istemi hakkında Sosyal Güvenlik Kurumu'na müracaat etmesi ve bu müracaat hakkında anılan yasal düzenleme uyarınca Kurum'un red iradesini gösterir işlem veya eyleminin olduğunun belgelenmesi için kesin süre ihtaratlı önel verilmeli, bu

süre içerisinde dava şartı eksikliğinin tamamlanmaması halinde, dava, dava şartı yokluğu sebebiyle usulden reddedilmeli, Kurum'a müracaat ve müracaatın reddine dair Kurum işlem veya eylemine ilişkin dava şartının tamamlanması halinde ise davanın esasına girilerek, varılacak sonuca göre karar verilmelidir.

Taraflar arasındaki sigorta başlangıcının tespiti davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince, davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Kararın davalı Kurum vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince başvurunun esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı SGK vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi Türkan Koçak tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde, davacının 01.11.1983 tarihinde Fahri Karadeniz'e ait Mevlevihane Cad. Başak garajı No:113 Topkapı/İstanbul adresinde çalışmaya başladığını, işe giriş bildirgesinin 02.11.1983 tarihinde Kuruma verilmesine rağmen primlerinin ödenmediğini belirterek işe giriş tarihinin 01.11.1983 olarak tespitini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı Kurum vekili cevap dilekçesinde, hak düşürücü sürenin geçtiğini, davaya konu iş yerinin 01.07.1983 tarihinde kanun kapsamına alınıp, 19.08.1983 tarihinde kanun kapsamından çıkarıldığını, kanun kapsamında olmayan bir iş yerinde 506 sayılı Kanun anlamında sigortalı çalışmadan bahsedilemeyeceğini belirterek davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

Davanın kabulü ile davacının, 01.380738.034 işyeri sicil nolu dava dışı Fahri Karadeniz unvanlı iş yerinde, sigorta başlangıç tarihinin 01.11.1983 olduğunun tespitine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı Kurum vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Davalı Kurum vekili istinaf dilekçesinde, eksik inceleme ve hatalı değerlendirme ile hüküm kurulduğunu savunmuş, mahkeme hükmünün kaldırılmasını talep etmiştir.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile istinaf başvurusunun esasatan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı Kurum vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davalı Kurum vekili temyiz dilekçesinde, istinaf dilekçe içeriğini tekrarlar, kararının bozulmasına karar verilmesini istemiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, 01.11.1983 tarihinin sigorta başlangıcı olduğunun tespiti istemine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

1.6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 369 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 370 ve 371 inci maddeleri ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 2 nci, 6 ncı, 108 inci maddesi hükümleridir.

2.Davanın yasal dayanağını oluşturan 506 sayılı Kanun'un 108 inci maddesinde sigortalılık süresi düzenlenmiş olup, sigortalı statüsünde bulunmayan bir kimsenin sigortalılık süresinden söz edilemez. Olağan olarak sigortalılık niteliği, 506 sayılı Kanun'un 2 nci maddesine göre hizmet akdinin kurulması ve 6 ncı madde gereğince, çalışmaya başlanması ile edinilir.

3. Değerlendirme

1. Temyiz olunan nihai kararların bozulması 6100 sayılı Kanun'un 371 inci maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı hâlinde mümkündür.

2. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 114 üncü maddesinin 2 nci fıkrasında, “Diğer Kanunlarda yer alan dava şartlarına ilişkin hükümler saklıdır.” şeklinde düzenleme gözetildiğinde, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu dışındaki Kanunlar ile de dava şartı düzenlenebileceği anlaşılmaktadır.

3. 11.09.2014 tarihli Mükerrer Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6552 sayılı Kanun'un 64 üncü maddesi ile 5521 sayılı Kanun'un 7 nci maddesine üçüncü fıkra olarak “31.05.2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile diğer sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıklarda, hizmet akdine tabi çalışmalarını nedeniyle zorunlu sigortalılık sürelerinin tespiti talepleri hariç olmak üzere, dava açılmadan önce Sosyal Güvenlik Kurumuna müracaat edilmesi zorunludur. Diğer Kanunlarda öngörülen süreler saklı kalmak kaydıyla yapılan müracaata altmış gün içinde Kurumca cevap verilmezse talep reddedilmiş sayılır. Kuruma karşı dava açılabilmesi için taleplerin reddedilmesi veya

reddedilmiş sayılması şarttır. Kuruma başvuruda geçirilecek süre zaman aşımı ve hak düşürücü sürelerin hesaplanmasında dikkate alınmaz.” hükmü eklenmiştir.

4.Dava şartları, Mahkemenin davanın esası hakkında yargılamanın devamı için gerekli olan şartlardır. Diğer bir anlatımla; dava şartları, dava açılabilmesi için değil mahkemenin davanın esasına girebilmesi için aranan kamu düzeni ile ilgili zorunlu koşullardır. HMK'nın 115/2 nci maddesindeki kurala göre, “Mahkeme, dava şartı noksanlığını tespit ederse davanın usulden reddine karar verir. Ancak, dava şartı noksanlığının giderilmesi mümkün ise bunun tamamlanması için kesin süre verir. Bu süre içinde dava şartı noksanlığı giderilmemişse davayı dava şartı yokluğu sebebiyle usulden reddeder”. Düzenleme gereğince, eksik olan bir dava şartı, belirli bir süre verilerek giderilebilecek ise hâkim tarafından eksikliğin giderilmesi için kesin süre verilmesi gerekir. Bu süre içinde dava şartı eksikliği tamamlanmaz ise dava, dava şartı yokluğu sebebiyle usul-den reddedilmelidir.

5. Eldeki dava 09.12.2015 tarihinde, 6552 sayılı Kanun'un yürürlük tarihinden sonra açılmıştır. Davacı, 01.11.1983 tarihinin sigorta başlangıcı olduğunun tespitini istemiştir. Mahkemece, davanın esasına girilerek, davanın kabulüne karar verilmiştir.

6.Yukarıda belirtilen açıklamalar ışığında, 11.09.2014 tarihinde yürürlüğe giren 6552 sayılı Kanun'un 64 üncü maddesi ile 5521 sayılı Kanun'un 7 nci maddesine 3 üncü fıkra olarak eklenen düzenleme gereği, dava açılmadan önce Sosyal Güvenlik Kurumu'na müracaatın olması ve Kurum'ca müracaata konu istemin zımnen ya da açıkça reddedilmesi gerektiği dava şartı olarak düzenlenmiş olup, eldeki davada, davacı tarafından 5521 sayılı Kanun'un 7/3 üncü maddesine uygun bir şekilde, davaya konu istem hakkında, Sosyal Güvenlik Kurumu'na müracaat ve Kurum tarafından bu müracaata konu istemin reddine ilişkin bir işlem veya eylem bulunmadığı görülmekle, mahkemece, davacı tarafa 6100 sayılı HMK.'nın 115/2 nci maddesi uyarınca, 6552 sayılı Kanun'un 64 üncü maddesi ile 5521 sayılı Kanun'un 7 nci maddesine üçüncü fıkra olarak eklenen düzenleme doğrultusunda, davaya konu istemi hakkında Sosyal Güvenlik Kurumu'na müracaat etmesi ve bu müracaat hakkında anılan yasal düzenleme uyarınca Kurum'un red iradesini gösterir işlem veya eyleminin olduğunun belgelenmesi için kesin süre ihtaratsız önel verilmeli, bu süre içerisinde dava şartı eksikliğinin tamamlanmaması halinde, dava, dava şartı yokluğu sebebiyle usulden reddedilmeli, Kurum'a müracaat ve müracaatın reddine dair Kurum işlem veya eylemine ilişkin dava şartının tamamlanması halinde ise davanın esasına girilerek, varılacak sonuca göre karar verilmelidir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN

KALDIRILMASINA,

2. İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

12.06.2024 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.